

JESTEŚ DELEGOWANY DO PRACY ZA GRANICĄ? PRZECZYTAJ!

**JĘŚLI JESTEŚ AKTYWNY ZAWODOWO NA TERENIE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,
TO MOŻESZ W TYM SAMYM OKRESIE PODLEGAĆ ZABEZPIECZENIU
SPOŁECZNEMU WYŁĄCZNIE W JEDNYM PAŃSTWIE.**

Szczegółowe informacje dotyczące ubezpieczeń społecznych dostępne są w serwisach:

www.zus.pl | mojaskladka.zus.pl
Platforma Usług Elektronicznych: pue.zus.pl

Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:

801-400-987 dla tel. stacjonarnych

22 560-16-00 także dla tel. komórkowych

Skype: [zus_centrum_obsługi_tel](https://www.zus.pl/centrum_obsługi_tel) e-mail: cot@zus.pl

warto
wiedzieć
więcej

JESTEŚ DELEGOWANY DO PRACY ZA GRANICĄ?

Każde z państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Liechtenstein i Norwegia) oraz Szwajcaria stosuje własne przepisy z zakresu zabezpieczenia społecznego. Dla uproszczenia wszystkie te państwa będziemy nazywać państwami członkowskimi. Zasady określające, w jaki sposób ustalane jest państwo, w którym pracownik powinien być zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, wynikają z prawa unijnego.

W niniejszej ulotce przedstawiliśmy podstawowe kryteria pomocne w określeniu, w którym państwie osoba wykonująca pracę w państwach członkowskich powinna być zgłoszona do ubezpieczeń społecznych. Jeżeli po jej przeczytaniu nadal będziesz miał wątpliwości odnośnie miejsca ubezpieczenia, skontaktuj się z placówką Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu uzyskania bardziej szczegółowych wyjaśnień.

ZASADA JEDNEGO USTAWODAWSTWA

Jeśli jesteś aktywny zawodowo na terenie państw członkowskich, to możesz w tym samym okresie podlegać zabezpieczeniu społecznemu wyłącznie w jednym państwie.

Państwo, w którym powinieneś podlegać zabezpieczeniu społecznemu, ustalone jest w oparciu o przepisy rozporządzeń unijnych. Przedstawiliśmy je w dalszej części tej ulotki.

ZASADA MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY

Jeżeli wykonujesz pracę najemną w państwie członkowskim, powinieneś podlegać przepisom z zakresu zabezpieczenia społecznego obowiązującym w tym państwie. Nie ma w tym przypadku znaczenia, gdzie Twój pracodawca ma siedzibę lub gdzie mieszkasz.

Przykład:

Pracodawca niemiecki zatrudnia Cię, na podstawie umowy o pracę, do reprezentowania jego interesów w naszym kraju, ponieważ mieszkasz w Polsce. Ze względu na to, że będziesz pracował wyłącznie tutaj, będziesz podlegał polskim przepisom w zakresie zabezpieczenia społecznego. Niemiecki pracodawca powinien zgłosić Cię jako pracownika do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce i opłacać należne składki.

Podstawa prawna: art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

WYJĄTEK OD ZASADY MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY, CZYLI DELEGOWANIE PRACOWNIKA

Zdarza się, że osoba zatrudniona w Polsce przez polskiego pracodawcę zostaje czasowo delegowana do pracy w innym państwie członkowskim. Jeśli jesteś takim pracownikiem, to mimo iż wykonujesz pracę za granicą, nadal możesz podlegać ubezpieczeniom w państwie, z którego zostałeś czasowo delegowany, czyli w Polsce. Delegowanie, które stanowi wyjątek od ogólnej zasady miejsca wykonywania pracy, nie może trwać dłużej niż 24 miesiące. Aby delegowanie było możliwe, zarówno Ty, jak i Twój pracodawca musicie spełnić określone wymogi.

Możliwe jest również czasowe delegowanie pracownika zatrudnionego właśnie w celu delegowania za granicę do państwa członkowskiego. Aby móc skorzystać z takiej możliwości, **powinieneś podlegać ustawodawstwu z zakresu zabezpieczenia społecznego w państwie, z którego masz zostać delegowany, przez co najmniej miesiąc bezpośrednio przed delegowaniem za granicę.**

Za podleganie ustawodawstwu można przykładowo uznać:

- podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia jako pracownik lub jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek,
- podleganie ubezpieczeniom społecznym w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- posiadanie statusu osoby bezrobotnej z prawem lub bez prawa do zasiłku,
- zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego jako członek rodziny.

JĘŚLI JESTEŚ AKTYWNY ZAWODOWO NA TERENIE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, TO MOŻESZ W TYM SAMYM OKRESIE PODLEGAĆ ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNEMU WYŁĄCZNIE W JEDNYM PAŃSTWIE.

Ponadto nie możesz być delegowany w miejsce innej delegowanej osoby.

Abyś mógł być delegowany za granicę i w okresie tego delegowania podlegać ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu w Polsce, Twój pracodawca powinien prowadzić w Polsce **znaczącą część działalności**. Przy ocenie, czy warunek ten został spełniony, brane są pod uwagę kryteria takie jak:

- **liczba personelu pracującego w Polsce i za granicą**; obecność wyłącznie personelu administracyjnego w państwie delegującym wyklucza możliwość zastosowania przepisów dotyczących delegowania,

- **państwo, w którym są rekrutowani pracownicy** oraz w którym zawierane są umowy z kontrahentami itp.,
- **liczba umów aktualnie realizowanych w Polsce i za granicą,**
- **obroty osiągnięte przez delegujące przedsiębiorstwo** w państwie delegującym i w państwie zatrudnienia w odpowiednio typowym okresie; **obrót wynoszący około 25% całkowitego obrotu w państwie delegującym może być wystarczającym wskaźnikiem,** ale przypadki, w których obrót jest niższy niż 25%, wymagałyby pogłębionej analizy.

Jednocześnie, podczas całego okresu delegowania musi istnieć bezpośredni związek między Tobą a Twoim pracodawcą. Przede wszystkim nadal powinna obowiązywać umowa o pracę (w okresie delegowania nie możesz przebywać na urlopie bezpłatnym). Delegujący pracodawca określa charakter pracy, którą masz wykonywać, oraz decyduje o rozwiązaniu umowy o pracę. Ważne jest również, aby zobowiązanie w zakresie Twojego wynagradzania spoczywało na przed-

MOŻLIWE JEST RÓWNIŻ CZASOWE DELEGOWANIE PRACOWNIKA ZATRUDNIONEGO WŁAŚNIE W CELU DELEGOWANIA ZA GRANICĘ DO PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO. ABY MÓC SKORZYSTAĆ Z TAKIEJ MOŻLIWOŚCI, POWINIENES PODLEGAĆ USTAWODAWSTWU Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W PAŃSTWIE, Z KTÓREGO MASZ ZOSTAĆ DELEGOWANY, PRZEZ CO NAJMNIEJ MIESIĄC BEZPOŚREDNIO PRZED DELEGOWANIEM ZA GRANICĘ.

siębiorstwie, które zawarło z Tobą umowę o pracę. Pracodawca nie może oddać Cię do dyspozycji przedsiębiorstwa, do którego zostałeś delegowany. Delegowanie nie jest również możliwe, jeżeli:

- przedsiębiorstwo, do którego zostałeś oddelegowany, pozostawia Cię do dyspozycji innego przedsiębiorstwa w tym samym państwie członkowskim,
- przedsiębiorstwo, do którego zostałeś oddelegowany, pozostawia Cię do dyspozycji przedsiębiorstwa w innym państwie członkowskim lub
- gdy jesteś rekrutowany w danym państwie członkowskim w celu delegowania Cię przez przedsiębiorstwo w drugim państwie członkowskim do przedsiębiorstwa w trzecim państwie członkowskim, w sytuacji gdy nie spełniłeś wymogu wcześniejszego podlegania systemowi zabezpieczenia społecznego państwa delegującego.

Jeżeli warunki do delegowania Cię za granicę zostały spełnione, Twój pracodawca powinien wystąpić do oddziału ZUS właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy o wydanie formularza **A1. Zaświadczenie to potwierdza, że osoba pracująca czasowo za granicą podlega zabezpieczeniu społecznemu w Polsce.** Formularz A1 oraz wnioski o jego wydanie dostępny jest na stronie www.zus.pl w dziale „Formularze UE”.

Przykład:

Jesteś pracownikiem polskiej firmy od 5 stycznia 2013 r. Firma deleguje Cię do pracy na terenie Hiszpanii na okres od 1 kwietnia 2013 r. do 31 marca 2015 r., czyli na okres do 24 miesięcy. Na czas pracy w Hiszpanii jesteś zatrudniony w firmie delegującej. Nie zostałeś delegowany w miejsce innej, wcześniej oddelegowanej osoby. W okresie pracy za granicą nie przebywasz na urlopie bezpłatnym udzielonym w Polsce. Wynagrodzenie jest wypłacane przez firmę delegującą, która prowadzi znaczną część działalności w Polsce. Twój pracodawca powinien wystąpić do Oddziału ZUS, właściwego ze względu na swoją siedzibę i złożyć wniosek o wydanie dla Ciebie formularza A1 na okres pracy w Hiszpanii. Formularz będzie zaświadczał, iż podlegasz polskiemu ustawodawstwu, co oznacza, że składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w trakcie pracy w Hiszpanii powinny być płacone tylko i wyłącznie w Polsce.

Podstawa prawna: art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Jeżeli warunki do delegowania Cię za granicę nie zostały spełnione, powinieneś zostać zgłoszony przez swojego pracodawcę do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w państwie, w którym wykonujesz pracę.

PRACA ZA GRANICĄ PRZEDŁUŻA SIĘ PONAD OKRES 24 MIESIĘCY

Jeżeli zostałeś oddelegowany do pracy na terenie innego państwa członkowskiego na 24 miesiące i miałeś na ten okres poświadczony formularz A1, a Twoja praca będzie jednak trwała dłużej, to istnieje możliwość, abyś dalej podlegał zabezpieczeniu społecznemu w Polsce. W tym celu Twój pracodawca może za Ciebie zwrócić się do **Oddziału ZUS w Kielcach**, Wydział Ubezpieczeń i Składek 1, ul. Piotrkowska 27, 25-510 Kielce, z prośbą o wystąpienie z wnioskiem o zawarcie porozumienia wyjątkowego z instytucją państwa, w którym pracujesz. Jeśli instytucja zagraniczna wyrazi zgodę, to będziesz mógł w dalszym ciągu podlegać ubezpieczeniom w Polsce, do zakończenia wykonywania tej pracy.

Podstawa prawna: art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Porozumienie wyjątkowe może również zostać zawarte, gdy z góry wiadomo, iż okres delegowania Cię do pracy za granicą będzie dłuższy niż 24 miesiące. W tej sytuacji pracodawca od razu powinien wystąpić do Oddziału ZUS w Kielcach o zawarcie porozumienia wyjątkowego z instytucją zagraniczną, na cały okres delegowania.

Ponieważ przesłanką do zawarcia porozumienia wyjątkowego jest interes osoby lub grupy osób, powinno ono zostać zawarte **w Twoim interesie**. Możesz również sam zwrócić się z prośbą o jego zawarcie. Jeśli prośbę o zawarcie porozumienia składa za Ciebie pracodawca, to powinien poprosić Cię o podpisanie oświadczenia o chęci pozostania w polskim systemie zabezpieczenia społecznego w czasie pracy za granicą.

PAMIĘTAJ!

ZUS jest instytucją, która jedynie występuje z wnioskiem o wyrażenie przez instytucję innego państwa członkowskiego zgody na utrzymanie stosowania polskich przepisów w zakresie zabezpieczenia społecznego. To nie ZUS wydaje zgodę na utrzymanie stosowania polskich przepisów w zakresie zabezpieczenia społecznego dla pracownika wykonującego pracę za granicą. Zgodę wydaje bądź jej odmawia instytucja zagraniczna i to od jej oceny stanu faktycznego zależy rozpatrzenie sprawy.

PODSTAWA PRAWNA:

- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004** z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1 z późn. zm.),
- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009** z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., str. 1 z późn. zm.),
- **decyzja Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego nr A2** z dnia 12 czerwca 2009 r. dotycząca wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE C 106 z 24 kwietnia 2010 r., str. 5),
- **Praktyczny poradnik: Ustawodawstwo mające zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej (UE), Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) i Szwajcarii** (www.zus.pl/poradniki).

Warszawa, sierpień 2013 r.

ABC UBEZPIECZONEGO

- 1 Sprawdź, czy pracodawca (zleceniodawca) zgłosił Cię do ubezpieczeń społecznych. Jeżeli tego nie zrobił, a zachorujesz lub będziesz miał wypadek w pracy, możesz mieć problem z otrzymaniem świadczeń z ZUS.
- 2 Zadbaj o zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego Twoich najbliższych – współmałżonka i dzieci – jeżeli nie mają innego tytułu do ubezpieczenia. Jeżeli nabędą samodzielnie prawo do ubezpieczenia, pamiętaj, by ich wyrejestrować.
- 3 Sprawdź, czy pracodawca odprowadza za Ciebie składki od właściwej podstawy, czy nie zaniża jej. Składki od niższego wynagrodzenia, niż faktycznie otrzymujesz, to niższe świadczenia dziś (zasiłek chorobowy czy macierzyński) oraz w przyszłości (emerytura lub renta).
- 4 Bez wychodzenia z domu możesz zapoznać się z danymi zapisanymi na Twoim indywidualnym koncie w ZUS. Sprawdź to sam na Platformie Usług Elektronicznych – pue.zus.pl.
- 5 Jeśli pracujesz za granicą, sprawdź, w którym kraju powinieneś być ubezpieczony.
- 6 Sprawdź, czy pracodawca zgłosił Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Jeżeli tego nie zrobił, nie będziesz mógł korzystać z publicznej opieki zdrowotnej, nie otrzymasz recepty na leki refundowane.
- 7 Jeżeli Twoje dane identyfikacyjne, adresowe lub ewidencyjne uległy zmianie, poinformuj o tym swojego pracodawcę, a jeśli pracodawca już nie istnieje, możesz zgłosić zmianę za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych – pue.zus.pl.
- 8 Gdy otrzymasz informację o stanie konta ubezpieczonego w ZUS, zweryfikuj zawarte w niej dane – w trosce o Twoją przyszłą emeryturę.
- 9 Dzięki dostępowi do konta ubezpieczonego w portalu pue.zus.pl, możesz na podstawie zgromadzonych tam danych i prognozowanych przez siebie przyszłych dochodów wyliczyć wysokość hipotetycznej emerytury.
- 10 Pamiętaj, że do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, jeśli przestaniesz pracować, możesz przystąpić dobrowolnie. Dzięki temu będziesz miał wyższe świadczenie.

pue
PLATFORMA USŁUG ELEKTRONICZNYCH
ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

pue.zus.pl | www.zus.pl

Zarejestruj się i sprawdzaj na bieżąco stan Twojego indywidualnego konta, w tym zwaloryzowany kapitał początkowy i zgromadzone składki, a także wiele innych informacji o Twoim ubezpieczeniu. Teraz możesz przez Internet składać wnioski i inne dokumenty, otrzymywać odpowiedzi lub zarezerwować wizytę w placówce ZUS.

Centrum Obsługi Telefonicznej.
Konsultanci ZUS czekają na Ciebie:
801 400 987
z telefonów stacjonarnych
22 56 01 600
także z telefonów komórkowych
Skype: zus.centrum.obsługi_tel
e-mail: col@zus.pl

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWOCENTRYCZNA STRATEGIA ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
KIERUNEK ROZWOJU
ROZWOJU REGIONALNEGO

